

NORGES HØYESTERETT

Den 12. juni 2007 avsa Høyesterett dom i

HR-2007-01043-A, (sak nr. 2007/259), straffesak, anke,

A

(advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Stein Vale)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Øie**: Saken gjelder domfellelse etter de tidligere bestemmelser i straffeloven § 281 tredje ledd, jf. første ledd om bounndragelse og § 284 om kreditorbegunstigelse, og reiser spørsmål om vernet mot selvinkriminering er krenket, og om inndragning, straffutmåling og varetektsfradrag.
- (2) Ved kjennelse av Oslo skifterett 22. oktober 2003 ble boet til A tatt under rettens behandling som konkursbo.
- (3) A oppfylte ikke sin forklaringsplikt etter konkursloven § 101. Skifteretten besluttet derfor ved kjennelse 30. mars 2004 at han skulle ”pågripes og holdes i fengslig forvaring frem til fremstilling for bobestyrer kan skje, eller retten eller bobestyrer annerledes bestemmer”, jf. konkursloven § 105 andre ledd, jf. første ledd nr. 2 og 3. A ble pågrepet 26. mai 2004 og plassert på glattcelle. Han ble løslatt neste dag etter å ha blitt fremstilt for bevisopptak i skifteretten. Under avhøret ble A foreholdt plikten til å forklare seg etter konkursloven § 101.
- (4) Den 20. oktober 2004 ble As mor, B, avhørt ved bevisopptak for Oslo skifterett.
- (5) Ved tiltalebeslutning utferdiget av Statsadvokatene i Oslo 14. desember 2005 ble A satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av straffeloven § 281 tredje ledd, jf. første og andre ledd og § 284, slik straffebudene lød før lovendring 25. juni 2004 nr. 50.

- (6) Etter at aktor under hovedforhandlingen endret enkelte datoer og beløp, var grunnlaget for bounndragelsen slik:

”22. oktober 2003 ble han slått personlig konkurs ved kjennelse av Oslo skifterett. Under konkursbehandlingen fortiet han overfor bostyrer, advokat Siv Sandvik i.f.m. registreringsforretning 4. november 2003 og senere frem til bevisopptak av 27. mai 2004 i Oslo skifterett at han 5. november 2003 hadde mottatt kr 469.000,- fra sin mor B. Beløpet var restbeløpet av salgssummen for salg den 2. september s.å. til moren av sin utleieeiendom i ---gatan 8 i Eda kommune i Sverige. Restkjøpesummen forføyte han i sin helhet over i ovennevnte tidsrom til egne formål og unndro derved kr 469.000,- fra å tjene til dekning for sine konkurskreditorer.”

- (7) Grunnlaget for kreditorbegunstigelsen var slik:

”I perioden 8. – ca. 10. oktober 2003 tilbakebetalte han 3 lån han hadde tatt opp tidligere på h.h.v. kr 83.400 og kr 85.000, til sammen kr 168.400,- som var den første del av kjøpesummen for salget av den i post I nevnte eiendom til tross for at han var personlig insolvent og at utsikten til dekning for hans øvrige kreditorer derved ble betydelig forringet. Under hans senere personlige konkurs 22. oktober 2003 hadde kreditorer med fortrinnsberettigede fordringer av 2. klasse på kr 203.164,- høyeste prioritet og hvor det forfordelte beløp var eneste aktiva og ville gitt disse kreditorer ca 90 % dividende.”

- (8) Oslo tingrett avsa 10. mars 2006 dom med slik domsslutning:

- ”1. A, født 00.00.1960, dømmes for overtredelse av straffeloven § 281 tredje ledd jf første ledd og § 284 – alt sammenholdt med straffeloven § 62 – til fengsel i 90 – nitti – dager.**
- 2. A dømmes til å tåle inndragning av 469 000 – firehundreogsekstinitusen – kroner til fordel for statskassen.**
- 3. A dømmes til å betale saksomkostninger med 7000 – sjutusen – kroner.”**

- (9) A anket til Borgarting lagmannsrett over straffutmålingen og inndragningsavgjørelsen. Under behandlingen for lagmannsretten ble det dessuten reist spørsmålet om A hadde krav på varetektsfradrag, jf. straffeloven § 60, siden han hadde vært frihetsberøvet i medhold av konkursloven § 105.

- (10) Borgarting lagmannsrett avsa 18. desember 2006 kjennelse med slik slutning:

”Anken forkastes.”

- (11) Lagmannsretten fant ikke grunnlag for å gjøre fradrag i straffen for frihetsberøvelsen.

- (12) A har anket avgjørelsen til Høyesterett. Anken gjelder de tre spørsmålene som var tema for lagmannsretten. Utenom anken har advokat Elden anført at domfellelsen for overtredelse av straffeloven §§ 281 og 284 må oppheves fordi vernet mot selvinkriminering etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1 er krenket.

- (13) *Jeg er kommet til at A har krav på varetektsfradrag, men at anken for øvrig ikke fører frem.*

- (14) *Må domfellelsen oppheves fordi vernet mot selvinkriminering er krenket?*
- (15) Jeg nevner først at Høyesterett – uansett ankegrunn – har kompetanse til å prøve om vernet mot selvinkriminering er krenket selv om ankesaken for lagmannsretten ikke omfattet domfellelsen i tingretten og saksbehandlingen der, jf. straffeprosessloven § 342 andre ledd nr. 3 og Rt. 2004 side 1291 avsnitt 12 med videre henvisninger.
- (16) Forsvarerens anførsel om brudd på EMK artikkel 6 nr. 1 baserer seg først og fremst på at bevisopptakene 27. mai 2004 og 20. oktober 2004 ble lagt frem som bevis i straffesaken til tross for at bevisopptaket av A var avgitt under forklaringsplikt etter konkursloven § 101, og at B ikke var gjort oppmerksom på at hun ikke hadde forklaringsplikt, jf. konkursloven § 149 første ledd, jf. tvistemålsloven § 207 og straffeprosessloven § 122. Forsvareren har også hatt innvendinger mot bruken av enkelte dokumenter som A har vært pålagt å fremlegge, særlig kjøpekontrakt 2. september 2003 mellom A og B og udatert kvittering for utbetaling av 469 000 kroner fra mor til sønn.
- (17) Som fremhevet blant annet i Rt. 1999 side 1269, er det et grunnleggende rettsstatsprinsipp at den som er mistenkt for en straffbar handling, ikke har plikt til å forklare seg eller på annen måte bidra til sin egen straffelse. Prinsippet kommer eksplisitt til uttrykk i FN-konvensjonen 16. desember 1966 om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 nr. 3 bokstav g. Den europeiske menneskerettskonvensjon har ikke noen tilsvarende uttrykkelig bestemmelse som verner mot selvinkriminering, men etter sikker praksis må et slikt vern anses innebygd i kravet til en rettferdig rettergang i artikkel 6 nr. 1, jf. blant annet dommer av Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) 25. februar 1993 i saken Funke mot Frankrike og 17. desember 1996 i saken Saunders mot Storbritannia.
- (18) Også lenge før menneskerettskonvensjonene ble en del av norsk rett, har det vært et grunnfestet prinsipp i norsk straffeprosess at den som er mistenkt for en straffbar handling, ikke har forklaringsplikt, se blant annet straffeprosessloven § 90.
- (19) Spørsmålet om hvorvidt forklaringer som er avgitt til kontroll- og undersøkelsesorganer under forklaringsplikt, kan brukes i en etterfølgende straffesak, sto sentralt i bølgepapp-kjennelsen i Rt. 1994 side 610. Her hadde blant annet personer som senere ble tiltalt for ulovlig prissamarbeid, avgitt forklaringer til Prisdirektoratet under forklaringsplikt. Høyesterett fant at forklaringene kunne benyttes som bevis i den etterfølgende straffesaken innenfor rammene av straffeprosessloven §§ 290, 296 og 297.
- (20) Den sentrale avgjørelse om vernet mot selvinkriminering er EMDs dom i saken Saunders mot Storbritannia, som altså er fra 1996 og dermed er yngre enn bølgepapp-kjennelsen. Saunders hadde vært avhørt av inspektører fra det britiske handels- og industridepartementet under lovpålagt forklaringsplikt. Brudd på forklaringsplikten kunne medføre bøtestraff eller fengsel inntil to år. Under en etterfølgende straffesak mot Saunders la påtalemyndigheten frem utskrifter av avhørene og leste i tre dager opp Saunders' forklaringer, noe Saunders hadde protestert mot. Et sentralt formål var å reise tvil om Saunders' ærlighet.
- (21) Om den nærmere vurderingen uttalte EMD blant annet i avsnitt 69:

"The right not to incriminate oneself is primarily concerned, however, with respecting the will of an accused person to remain silent. As commonly understood in the legal

systems of the Contracting Parties to the Convention and elsewhere, it does not extend to the use in criminal proceedings of material which may be obtained from the accused through the use of compulsory powers but which has an existence independent of the will of the suspect such as, inter alia, documents acquired pursuant to a warrant, breath, blood and urine samples and bodily tissue for the purpose of DNA testing. In the present case the Court is only called upon to decide whether the use made by the prosecution of the statements obtained from the applicant by the inspectors amounted to an unjustifiable infringement of the right. This question must be examined by the Court in the light of all the circumstances of the case.”

- (22) Etter EMDs syn berodde spørsmålet om hvorvidt vernet mot selvinkriminering var krenket, på den måten forklaringene var brukt. Domstolen fant at forklaringene i Saunders’ tilfelle var brukt ”in a manner which sought to incriminate the applicant” (avsnitt 72). Den fremhevet i avsnitt 74 at det dreide seg om ”such a marked departure ... from one of the basic principles of a fair procedure”. Kravet til rettferdig rettergang var derfor krenket.
- (23) EMD fant ikke grunn til å gå nærmere inn på spørsmålet om hvor omfattende vernet mot selvinkriminering er. Domstolen uttalte i avsnitt 74:
- ”Nor does the Court find it necessary, having regard to the above assessment as to the use of the interviews during the trial, to decide whether the right not to incriminate oneself is absolute or whether infringements of it may be justified in particular circumstances.”**
- (24) På denne bakgrunn kan det i dag ikke trekkes noe skarpt skille mellom forklaringer avgitt på kontroll- og undersøkelsesstadiet og forklaringer avgitt under straffesak. Også bruk i straffesak av forklaringer avgitt under forklaringsplikt før straffesaken kan krenke vernet mot selvinkriminering. Sentralt ved avgjørelsen av om vernet er krenket, er måten forklaringene er brukt på vurdert i et helhetlig lys. For øvrig er det vanskelig på bakgrunn av Saunders-avgjørelsen å si noe nærmere om hvor grensene går for bruk av forklaringer avgitt under forklaringsplikt.
- (25) Av betydning for den foreliggende sak er også uttalelsen i avsnitt 69 om at dokumenter og bevis som eksisterer uavhengig av den tiltaltes vilje, kan legges frem i saken uten å krenke vernet mot selvinkriminering.
- (26) Spørsmålet om dokumentfremleggelse var også tema i Funke-saken. Som fremhevet i bølgepapp-kjennelsen på side 618, tok imidlertid domstolen i denne saken bare direkte stilling til bølgepapp-fremleggelse av Funke for ikke å ha etterkommet et pålegg om fremleggelse av dokumenter. Hvorvidt bruken av dokumentene i en etterfølgende straffesak mot Funke ville stride mot artikkel 6 nr. 1, sies det ikke noe om.
- (27) Jeg ser nå nærmere på bruken av de aktuelle forklaringer og dokumenter i den foreliggende sak.
- (28) Domfellelsen for bounndragelse bygger på at A i forbindelse med registreringsforretning i konkursboet 4. november 2003 og senere i bobehandlingen unnlot å oppgi at han hadde krav på å få utbetalt 469 000 kroner av sin mor som sluttoppgjør for salg av en eiendom i Sverige. Den totale kjøpesum var på 650 000 kroner.

- (29) Bobestyreren hadde fått kunnskap om eiendomstransaksjonen før bevisopptakene av A og hans mor ble gjennomført. A forklarte seg både i politiavhør og for den dømmende rett, og forklaringen for tingretten må ha vært omfattende. Han ble i begge tilfeller foreholdt sin rett til å nekte å forklare seg. Det han forklarte i bevisopptaket i skifteretten, avvek ikke på noe avgjørende punkt fra det han senere forklarte for politiet og tingretten, og han ga mer detaljerte opplysninger om de forhold domfellelsen omfatter i de to sistnevnte avhørene enn i skifteretten. A erkjente seg ikke straffskyldig da forhandlingene i straffesaken startet i tingretten, men hans forsvarer la bare ned påstand om frifinnelse for post II om kreditorbegunstigelse, ikke for post I om bounndragelse. Tingretten uttaler om den nærmere bevisvurderingen:

”Etter forklaringen fra tiltalte, bobestyrer og på grunnlag av framlagte dokumenter, legger retten følgende saksforhold til grunn for avgjørelsen:

...

Kjøpekontrakten mellom tiltalte og hans mor er datert 2. september 2003. Hjemmelen til eiendommen ble overført fra C til tiltaltes mor ved kjøpebrev datert og underskrevet 1. oktober samme år. I samsvar med tiltaltes forklaring legger retten imidlertid til grunn at tiltalte var den reelle eier av eiendommen fram til den ble solgt til hans mor.

...

Tiltalte har erkjent at han mottok kr. 469 000 fra sin mor som sluttoppgjør for salg av eiendommen. Det er lagt fram en kvittering fra tiltalte på beløpet. Denne er ikke datert, men retten legger etter bevisførselen til grunn at beløpet ble overlevert tiltalte kontant etter konkursåpningstidspunktet.

Den 4. november 2003 ble det holdt registreringsforretning i boet. ... Det framgår avslutningsvis av registreringsforretningen at tiltalte erklærte at han ikke var innehaver av andre eiendeler enn det registrerte. Det er videre framlagt en erklæring fra tiltalte datert 6. november der han på ære og samvittighet bekrefter at opplysningene om hans økonomiske forhold er riktige og uttømmende. Det kan være noe uklart om kontantbeløpet kr. 469 000 ble overført ham før eller etter dette tidspunkt, men dette har ikke betydning for rettens avgjørelse.”

- (30) Selv om det var uklart når beløpet på 469 000 kroner ble utbetalt, forstår jeg det slik at det var på det rene at A mottok pengene mens boet var under behandling.

- (31) Om domfellelsen for kreditorbegunstigelse uttaler tingretten:

”Tiltalte har erkjent at han betalte kr. 83 400 til banken ved motregning mot sitt krav på kjøpesummen. Han har også erkjent at han i det minste samtykket til at kr. 70 000 og kr. 15 000 ble utbetalt hans bror og mor av sitt krav på kjøpesummen. Alle pengebeløp ble betalt i oktober 2003, og forut for konkursåpningstidspunktet.”

- (32) Når tingretten i premissene henviser til det den tiltalte har forklart, forstår jeg det slik at det siktes til forklaring under hovedforhandlingen i straffesaken. Tingretten viser ikke på noe punkt av betydning for domfellelsen til forklaringen som ble avgitt av A ved bevisopptak.

- (33) Tingretten viser heller ikke til forklaringen som B avga i bevisopptak – verken innledningsvis hvor bevisene i saken oppsummeres, eller i den følgende drøftelse.

- (34) Derimot bygger tingretten på kjøpekontrakten 2. september 2003 og den udaterte kvitteringen. Dette er dokumenter som eksisterer uavhengig av den tiltaltes vilje. På bakgrunn av det jeg har sitert fra avsnitt 69 i Saunders-avgjørelsen, er bruken av dokumentene etter mitt syn ikke i strid med vernet mot selvinkriminering i EMK artikkel 6 nr. 1.
- (35) Bruken av forklaringer avgitt under forklaringsplikt før straffesaken kan i den foreliggende sak etter dette ikke på noen måte sammenlignes med den svært omfattende bruken i saken mot Saunders. Det er usikkert om det i det hele tatt ble lest fra de aktuelle bevisopptak under straffesaken. Under enhver omstendighet må det være klart at forklaringene har spilt en beskjeden rolle ved domfellelsen. De øvrige dokumenter forsvaren har vist til, omfattes ikke av selvinkrimineringsvernet.
- (36) Selv om det ikke er avgjørende, nevner jeg at det ikke ble protestert mot bruken av de aktuelle forklaringer og dokumenter verken for tingrett eller lagmannsrett. Spørsmålet kom først opp etter at A fikk ny forsvarer i anledning av ankesaken for Høyesterett.
- (37) I den grad forklaringer avgitt til kontroll- og undersøkelsesorganer kan brukes i en etterfølgende straffesak, følger det av bølgepapp-kjennelsen at bruken må skje innenfor rammene av straffeprosessloven §§ 290, 296 og 297. Forklaringene skal dermed ikke legges frem som dokumentbevis, og kan bare leses opp på nærmere vilkår. Denne fremgangsmåten ble ikke fulgt i den foreliggende sak. De to bevisopptakene ble lagt frem som dokumentbevis. Om det ble lest fra dem, er derimot usikkert. Uansett er det begått en saksbehandlingsfeil. Jeg har imidlertid vanskelig for å se at denne feilen er avgjørende for om kravet til rettferdig rettergang er oppfylt.
- (38) Etter en samlet vurdering finner jeg at det ikke har skjedd noen krenkelse av vernet mot selvinkriminering i den foreliggende sak, og at domfellelsen også ellers har skjedd etter en rettferdig rettergang.
- (39) *Inndragningsspørsmålet*
- (40) Inndragningen av 469 000 kroner knytter seg til bounndragelsen. Advokat Elden har anført at inndragning ikke kan idømmes fordi A ikke har hatt noe utbytte av den straffbare handling.
- (41) Gjenstand for inndragning er ”utbytte”. Lovens utbyttebegrep er vidt: Med utbytte skal forstås enhver fordel som er oppnådd ved den straffbare handlingen, jf. Ot.prp. nr. 8 (1998–1999) side 65.
- (42) Advokat Elden har for det første vist til at det dreier seg om en handling – brudd på en informasjonsplikt – som etter sin art ikke kan gi utbytte. Dette er jeg ikke enig i. Det er et vilkår etter det aktuelle straffalternativet at konkursdebitor har søkt ”å unndra noen av sine eiendeler fra å tjene til dekning for fordringshaverne”. En slik handling medfører, dersom konkursdebitor oppnår det han søker å oppnå, normalt at konkursdebitor får en økonomisk fordel, altså utbytte i lovens forstand, jf. forarbeidenes definisjon av utbyttebegrepet.
- (43) Advokat Elden har for det andre anført at A ikke har hatt noe utbytte siden han ble slått personlig konkurs, og dermed fortsatt hefter for gjelden. Resonnementet er at selv om

beløpet ikke gikk til kreditorene, sitter A i realiteten ikke igjen med noe utbytte fordi han fortsatt vil være ansvarlig for den gjelden som ellers ville ha blitt redusert dersom beløpet gikk inn i boet. Nettoen blir den samme.

- (44) A fikk en økonomisk fordel da pengene ble overført fra moren slik at han kunne disponere dem til egne formål. Slik fikk han hånd om penger han ellers ikke ville ha fått hånd om, og han fikk i det minste en uberettiget kreditt. Hva pengene ble brukt til, er ikke avgjørende. Inndragning kan skje selv om utbyttet ikke er i behold fordi det senere er forbrukt, jf. Ot.prp. nr. 8 (1998–99) side 65. Kravet til utbytte er etter dette oppfylt.
- (45) Jeg forstår forsvareren slik at han bare har bestridt at lovens utbyttebegrep er oppfylt, han har ikke anført at inndragningsansvaret bør reduseres eller falle bort. På bakgrunn av prosedyren tilføyer jeg likevel at vilkårene for slik reduksjon etter mitt syn ikke er oppfylt. Etter straffeloven § 34 første ledd første punktum skal utbytte av en straffbar handling som hovedregel inndras; inndragning er obligatorisk. Ansvarer kan bare reduseres eller falle helt bort i den grad retten mener at inndragning vil være klart urimelig, jf. andre punktum. Unntak fra hovedregelen om obligatorisk inndragning bør bare gjøres når utbyttet er forbrukt og den siktede har en svak økonomi, jf. Ot.prp. nr. 8 (1998–99) side 17.
- (46) Etter mitt syn er det ikke treffende å sammenligne med situasjonen hvor utbyttet er forbrukt. A brukte pengene til å betale gjeld som neppe ville ha blitt meldt i boet, blant annet spillegjeld. Kreditorene for denne gjelden ville trolig krevd A for gjelden selv om bobehandlingen ble innstilt. A er nå kvitt denne gjelden, og dette er en økonomisk fordel som er en realitet også i dag. Etter det opplyste har A heller ikke svak økonomi. Jeg tilføyer at straffeloven § 37 d andre ledd åpner for at det inndratte kan brukes til å dekke erstatningskrav fra de skadelidte, det vil si kreditorer som ellers ville ha fått dekning i boet. Skulle dette skje, vil A få redusert sin gjeld tilsvarende.
- (47) Det er etter dette ikke grunnlag for å redusere inndragningsansvaret, og kravet på inndragning av 469 000 kroner opprettholdes.
- (48) *Straffutmålingen*
- (49) Det er lite praksis om nivået for bounndragelse under særdeles skjerpende omstendigheter, hvor lengstestrafen var fengsel i fem år, og kreditorbegunstigelse, hvor lengstestrafen var fengsel i to år.
- (50) Forsvareren har vist til avgjørelsen i Rt. 1994 side 1677, som gjaldt overtredelse av straffelovens daværende § 284, jf. § 288 og § 283, jf. § 281 andre ledd, jf. § 288 og hvor straffen ble satt til fengsel i 24 dager. Forfordelingen gjaldt til sammen 1 157 174 kroner, altså et vesentlig høyere beløp enn i den foreliggende sak, mens unndragelsen gjaldt et mindre beløp – 159 000 kroner. En vesentlig forskjell fra den foreliggende sak er at bounndragelsen var begått ved grov uaktsomhet og forfordelingen ved simpel uaktsomhet, mens A er dømt for forsettlig overtredelse. Videre går det frem av avgjørelsen fra 1994 at Høyesterett i formildende retning la vekt på at 843 000 kroner av det totalbeløp som ble forfordelt, gikk til det offentlige, og at det blant annet var det offentlige ved Lønnsгарantifondet som ble forfordelt. Den tiltalte hadde dessuten tilbakebetalt beløpet på 159 000 kroner som den grovt uaktsomme bounndragelsen gjaldt.

Avgjørelsen fra 1994 gir på denne bakgrunn få holdepunkter for straffutmålingen i den foreliggende sak.

- (51) Jeg legger liten vekt på at A tidligere er straffet for overtredelse av merverdiavgiftsloven og straffeloven § 271 – forholdet ligger over ti år tilbake i tid. Den tid som er gått siden de straffbare forhold ble begått – tre og et halvt år – kan ikke ha betydning i formildende retning. Mye av tidsforbruket skyldes at bobehandlingen tok tid fordi A var lite villig til å samarbeide med bobestyreren. Lagmannsretten opprettholdt straffen på fengsel i 90 dager, som tingretten hadde fastsatt. Ut fra beløpenes størrelser og omstendighetene for øvrig er dette etter mitt syn en passe straff.
- (52) *Varetektsfradraget*
- (53) Etter straffeloven § 60 skal det gjøres fradrag i straffen for den tiden den dømte har vært ”undergitt frihetsberøvelse i anledning av saken”. A var, som jeg tidligere har redegjort for, undergitt frihetsberøvelse i medhold av konkursloven § 105. Spørsmålet er om dette kan sies å ha vært i anledning av saken i § 60s forstand.
- (54) Det foreligger en relativt omfattende rettspraksis om forståelsen av § 60, men sakene har gjeldt forståelsen av begrepet frihetsberøvelse og ikke av vilkåret ”i anledning av saken”. Rettspraksis gir derfor ingen konkrete holdepunkter av betydning for den foreliggende sak, men jeg legger en viss vekt på at praksis har vært forholdsvis liberal.
- (55) Når politiet bistår ved pågripelse og arrest for å gjennomføre frihetsinnskrenkninger etter konkursloven § 105, er det i kraft av å være bistandsorgan. Frihetberøvelsen er initiert av bobestyreren, ikke politi eller påtalemyndighet. Og formålet med konkursbehandlingen og dermed også med frihetsinnskrenkningen er primært å ivareta kreditorfellesskapets interesser, ikke strafforfølgning.
- (56) Bobestyreren har imidlertid også klare offentligrettslige oppgaver knyttet til kriminalitetsbekjempelse. I konkursloven § 85 første ledd nr. 7 er det uttrykkelig angitt som en oppgave for bobestyreren å gi opplysninger til påtalemyndigheten om hvorvidt det i forbindelse med skyldnerens økonomiske virksomhet antas å foreligge forhold som kan gi grunn til strafforfølgning mot skyldneren, jf. § 122a, og opplysninger om slike forhold skal også gå frem av bobestyrerens innberetning, se § 120 første ledd nr. 5.
- (57) Frihetsberøvelsen av A skjedde for å skaffe opplysninger om den eiendomstransaksjon som også var grunnlag for domfellelsen. Da bobestyreren sendte rapport til Oslo politidistrikt 7. mars 2005 om mulige straffbare forhold i forbindelse med transaksjonen, var bevisopptaket som ble gjennomført mens A var undergitt frihetsinnskrenkninger, vedlagt som dokumentasjon. Etter mitt syn er det naturlig å se på strafforfølgningen som en direkte oppfølging av bobestyrerens innrapportering etter konkursloven § 85 første ledd nr. 7, jf. §§ 120 første ledd nr. 5 og 122a. Selv om bevisopptaket hadde som hovedformål å ivareta kreditorenes interesse, er det slik saken lå an etter mitt syn naturlig å si at det også skjedde i anledning av en mulig senere strafforfølgning.
- (58) Jeg tilføyer at en tilsvarende tenkemåte er lagt til grunn i bølgepapp-kjennelsen, hvor forklaringer til Prisdirektoratet ble ansett for å være avgitt i anledning av saken i straffeprosesslovens forstand, slik at de bare kunne brukes under hovedforhandlingen innenfor de rammer som §§ 290 og 296 setter.

- (59) Når bevisopptaket var en del av det grunnlag som bidro til at etterforskning ble satt i gang, kan det etter mitt syn ikke være avgjørende at det gjelder klare begrensninger i adgangen til å bruke bevisopptak avgitt under forklaringsplikt som bevis i straffesaken.
- (60) Min konklusjon er etter dette at A har krav på varetektsfradrag etter straffeloven § 60. Aktor og forsvarer er enig i at fradraget er på tre dager, jf. § 60 første ledd annet punktum om frihetsberøvelse i fullstendig isolasjon.
- (61) Utover dette må anken forkastes.
- (62) Jeg stemmer for denne

D O M:

1. I lagmannsrettens dom gjøres følgende endring:

Til fradrag i straffen går 3 – tre – dager for utholdt frihetsberøvelse, jf. straffeloven § 60.
2. For øvrig forkastes anken.

- (63) Dommer **Coward:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (64) Dommer **Bruzelius:** Likeså.
- (65) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (66) Dommer **Gjølstad:** Likeså.
- (67) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom gjøres følgende endring:

Til fradrag i straffen går 3 – tre – dager for utholdt frihetsberøvelse, jf. straffeloven § 60.
2. For øvrig forkastes anken.

Riktig utskrift bekreftes: